

Przedpłata:

Kwartalnie . . .	300 marek
miesięcznie . . .	100 marek
Numer pojedynczy .	15 marek

Administracja Koźmin

ORĘDOWNIK POWIATOWY

wychodzi w środy i soboty

Ogłoszenia:

przyjmuje się za opłatą	
wiersz 1-lin. nonparelowy	40.00 mk.
wiersz reklamowy nonpar.	50.00 mk

Telefon nr. 34

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w za-
ładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidywanych okoliczności
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają
prawa domaganie się niedostarczonego numeru lub doudszkodowania.

Dział urzędowy

Nr. 462. **Panów Przewodniczących Obwodowych Komisji Wyborczych** wzgl. ich Zastępców z powiatu Koźmińskiego — proszę niniejszem w imieniu Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej nr. 37 p. Adolfa Gatnikiewicza, sędziego Sądu Okręgowego w Ostrowie, o konieczne przybycie na konferencję w sprawie czynności wyborczych, która się odbędzie w wtorek, dnia 3 października br. punktualnie o godz. 9-tej przedpołudniem w Hotelu p. Grodzkiego, ul. oś. Borecka w Koźminie.

Panów Burmistrzów, Komisarzy obwodowych, Sołtysów gmin i dworów proszę o natychmiastowe za-komunikowanie powyższego pp. Przewodniczącym Obwodowych Komisji Wyborczych. Nr. dz. 5512/22 St.

Koźmin, dnia 28 września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 463. **Wybory do Sejmu i do Senatu.**

Ogłoszenie.

Uzupełniając ogłoszenie z dnia 31 sierpnia br., podaje Okręgowa Komisja wyborcza na Okręg nr. 37 na zasadzie art. 31 ustęp 1 Ordynacji Wyborczej do Sejmu z dnia 28 lipca 1922 r. i art. 1 Ord. Wyb. do Senatu z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. Ustaw nr. 66 pozycja 590 i 591) do publicznej wiadomości co następuje:

Dzień wyborów: Wybory do Sejmu odbędą się w dniu 5 listopada 1922, a do Senatu w dniu 12 listopada 1922 (Dekret z dnia 18 sierpnia 1922 Dz. Ust. nr. 66 poz. 593).

Godziny głosowania: Głosowanie rozpoczyna się o godz. 9-tej rano i trwa bez przerwy do godz. 9-tej wiecz. (art. 72 ord. wyb.)

Liczba posłów, którzy mają być wybrani: Okręg wyb. nr. 37, obejmujący powiaty: Ostrow, Odolanów, Ostreszów, Kępno, Pleszew, Jarocin, Koźmin, Krotoszyn i Gostyń, wybiera do Sejmu 6 (sześciu) posłów (załącznik do Ord. Wyb. Dz. Ustaw nr. 66 str. 1171). Województwo Poznańskie wybiera 7 (siedmiu) senatorów (art. 6 Ord. Wyb. do Senatu).

Miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur i oświadczeń w myśl art. 57.

Kandydatury poselskie do Sejmu powinny być zgłaszane pisemnie na ręce przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej, **Adolfa Gatnikiewicza**, w dni powszednie od godz. 10—12 w poł. w gmachu Sądu Okręgowego w Ostrowie, ul. Sądowa 2, pokój 1, nie później, niż 30. dnia przed dniem wyborów, a więc najpóźniej dnia 6-go października 1922.

Kandydatury na senatorów winny być zgłaszane pisemnie na ręce przewodniczącego Okr. Kom. Wyb. nr. 35 w dni powszednie od godz. 10—12 w poł. w gmachu Sądu Okręgowego w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 32, pokój nr. 52, do dnia 6 października 1922 r.

Kandydatura może być zgłoszona tylko za zgodą kandydata. Odnosne oświadczenie, zaopatrzone jego własnoręcznym podpisem, powinno być wręczone przewodniczącemu Okręgowej Komisji Wyborczej nie później niż 22 dni przed dniem wyborów (t. j. 14 października 1922).

Oświadczenie to musi ponadto zawierać stwierdzenie, że kandydat uważa się za obywatela Państwa Polskiego i że wedle swej najlepszej wiedzy posiada biernie prawo wyborcze. W braku takiego oświadczenia należy wykreślić kandydata z listy.

Nikt nie może być w tym samym okręgu wyborczym zgłoszony na dwóch lub więcej listach kandydatów (art. 44 ord. wyb.).

Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach najmniej przez 50 wyborców zamieszkałych w Okręgu wyborczym (art. 45 ord. wyb.).

Liczba kandydatów na posłów do Sejmu nie może przewyższać 12, na Senatorów zaś 14 (art. 46 ord. wyb.).

Zgłaszający okręgową listę kandydatów powinni jednocześnie w piśm. oświadczeniu wskazać swego pełnomocnika uprawnionego do porozumiewania się z władzami wyborczymi i składania w imieniu zgłaszających oświadczeń w sprawie zgłoszenia. Oprócz pełnomocnika należy równocześnie wskazać jego zastępcę (art. 47 ust. 1 i 2 ord. wyb.). Wyborcy, podpisujący

zgłoszenia list kandydatów, winni podać obok swojego czytelnego podpisu swój wiek, zawód i dokładny adres (art. 48 ord. wyb.). W listach kandydatów należy podać imię, nazwisko, wiek, zawód i miejsce zamieszkania każdego kandydata. Nazwiska kandydatów powinny być oznaczone kolejnymi numerami (art. 51 ord. wyb.).

Rodacy! Obywatele!

Chcąc przyjść z pomocą instytucjom dobroczynnym zorganizował się za inicjatywą Wydziału Opieki Społecznej przy Województwie Poznańskim Komitet z współudziałem wszystkich Towarzystw humanitarnych pod nazwą

„Komitet Tygodnia Wielkopolskiego”,

który w czasie od 1-go do 8-go października b. r. urządza ogólną kwestę na rzecz wszystkich Towarzystw Humanitarnych.

Wskazaną jest jak najenergiczniejsza działalność i jaknajhojniejsze składanie darów tak w gotówce jak w naturze, bo zaopatrzenie poszczególnych Towarzystw humanitarnych tak w powiatach jak i we większych miastach z powodu coraz bardziej wzrastającej drożyzny i zbliżającej się zimy jest konieczne.

Podział darów przeprowadzony będzie w ten sposób, że $\frac{2}{3}$ zebranych datków w naturze zostaną rozdzielone organizacjom w powiecie a $\frac{1}{3}$ przesłana do Głównego Komitetu w Poznaniu. Podział zebranych pieniędzy nastąpi w ten sposób, że $\frac{2}{3}$ otrzyma Główny Komitet w Poznaniu a $\frac{1}{3}$ pozostanie w powiecie. Datki przesłane do Poznania zużyte będą na wspólne potrzeby wszystkich organizacji humanitarnych.

Wobec tego, że w powiecie tutejszym w myśl odezw w „Orędowniku” nr. 76 rozpocznie się w tych dniach akcja składkowania na inwalidów, wdów i sierót po poległych oraz na weteranów z roku 1863 postanowiono na zebraniu dnia 25 bm. aby kwesta na rzecz Towarzystw humanitarnych odbyła się równocześnie z akcją na rzecz inwalidów a mianowicie w tygodniu od 1-go do 8-go października b. r.

Rodacy! Obywatele!

Nie skąpcie wobec tego grosza, składajcie dary tak w naturze jak i w gotówce podwójnie.

Panów Burmistrzów, Komisarzy obwodowych, Sołtysów gmin i dworów prosiliśmy, aby przy pomocy pp. nauczycieli i innych chętnych osób akcję tę przeprowadzili.

Niech więc nikt nie odmówi swej pomocy!

Niech mężowie zaufania zastaną drzwi otwarte i serca chętnie.

Dary w gotówce przyjmować będą osoby kwestujące zaraz, zaś na dary w naturze deklarację na liście składkowej.

Koźmin, dnia 27 września 1922 roku.

Pow. Komitet Pom. Jnw. Woj. i Weter. z r. 1863

Przewodniczący	Sekretarz
Czarnecki, starosta	Scheurich, naucz.

Powiatowy Komitet „Tygodnia Wielkopolskiego”

Chelkowska - Starygród — Karłowski - Bielawy-Pogorzelskie — Ks. prob. Flach - Koźmin — Czarnecki - starosta — Chojecki - inspektor szkolny — Jaworowiczowa - przewodnicząca „Czerw. Krzyża”, w Koźminie.

Pełnomocnik okręgowej listy kandydatów może złożyć na ręce przewodniczącego Okręgowej Kom. Wyb. na piśmie oświadczenie, iż listę swą przyląca do oznaczonej w oświadczeniu państwowej listy kandydatów, jednakże tylko o tyle, o ile lista okręgowa, którą reprezentuje, jest oznaczona tem samem mianem, co i lista państwowa.

Oświadczenie to musi być złożone najpóźniej na 22 dni przed dniem wyborów (tj. najpóźniej dnia 14 października 1922) inaczej mandaty z tej listy uzyskane pozostaną przy rozdziale mandatów z list państwowych nie uwzględnione.

Mandaty z listy okręgowej, do żadnej listy państwowej nie przyłączone, nie będą uwzględnione przy

rozdziale mandatów z list państwowych (art. 57 ord. Wyb.).

Skład osobowy Okręgowej Komisji Wyborczej na okręg nr. 37.

Przewodniczący: **Adolf Gatnikiewicz**, sędzia Sądu Okręgowego w Ostrowie.

Zastępca: **Marjan Wesper**, sędzia Sądu Okręgowego w Ostrowie.

Członek mianowany przez Wojewodę: **Wojciech Lipski**, właściciel ziemski w Lewkowie pow. Ostrow.

Zastępca: **Alfred Van Roy**, radca kolejowy w Ostrowie.

Członkowie, wybrani przez Radę miejską miasta Ostrowa: **Wacław Jarkowski**, sędzia kom. w Ostrowie Rynek 26. **Kazimierz Świetlik**, kierownik Oddziału „Vesty” w Ostrowie Rynek 32.

Zastępcy: **Mieczysław Dzierzawski**, sekretarz związkowy w Ostrowie. **Józef Zwierzycki**, mistrz siodlarski w Ostrowie.

Członkowie wybrani przez Sejmik Powiatowy pow. Ostrowskiego: **Józef Kubik**, gospodarz w Westrzy, nr. 8. **Józef Pełczyński**, kierownik kooperatywy „Wagon” w Ostrowie, ul. Zdunowska nr. 7.

Zastępcy: **Andrzej Połomski**, obuwnik w Krępie, nr. 40. **Mikołaj Lisiak**, gospodarz w Sławinie, nr. 36.

Lokal urzędowy Okręgowej

Komisji Wyborczej na okręg nr. 37:

Gmach Sądu Okręgowego w Ostrowie, ul. Sądowa nr. 2, pokój 1.

Skład komisji wyborczej na okręg nr. 35 jest następujący:

Przew.: **Franciszek Piotrowicz**, Dyr. Sądu Okręg. w Poznaniu. Zast. przew.: **Stanisław Czerwiński**, Sędzia Sądu Okręg. w Poznaniu. Członkowie: **Jan Witkowski**, właśc. ziem. w Głównie, **Aleksander Jordan**, właśc. w Chomencicach, **Aatoni Radomski**, właśc. ziem. w Kociałkowej Górze, **Franciszek Unrug**, dzierz. dóbr w Głuszyńcu, Ks. prob. Smorawski z Wronczyna.

Zastępcy członków: **Franciszek Czechowski**, właśc. ziem. w Szlabędzinie, **Wiktor Pluciński**, dzierz. dóbr w Trzebawiu, **Stanisław Paisert**, robotnik w Głównie, **Mroczkowski**, radca celny w Swarzędzu, **Albin Gramze**, w Swarzędzu.

Lokal urzędowy komisji wyborczej na okręg nr. 35 mieści się w gmachu Sądu Okręgowego w Poznaniu przy Alejach Marcinkowskiego nr. 32. pokój nr. 52.

Ostrow, dnia 21 września 1922 r.

Okręgowa Komisja Wyborcza na okręg nr. 37.

Powyższe podaję do wiadomości publicznej.

— Nr. dz. 5472/22 St. I. —

Koźmin, dnia 26 września 1922 roku.

Starosta Czarnecki

Nr. 465. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić się do Niemiec.

1. Guttman Doris, wdowa po kupcu z Borku
2. Marcin Binder, stolarz z Gumienic wraz z żoną
3. August Binder, młynarz z Elżbietkowa wraz z rodziną
4. Wilhelm Brandt, osadnik z Elżbietkowa wraz z rodziną

Osoby i urzędy, mające jakiegokolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutejszym Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

L. dz. 5483/22 Sta.

Koźmin, dnia 26 września 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Starszy Sekretarz powiatowy

Dział nieurzędowy

Z notatek uciekającego z Rosji

(Dokończenie)

Na statkach parowych żebracy krążą, błagając o kawałek chleba, jedzą obierzyny z ogórków, zbierają śród śnieci głowy od śledzi, skóre z nich ściągają i wysysają jak łakocie a wszystko to śród przekleństw na bolszewików. Gdy jakiś błazen komunistyczny, słuchając z oburzeniem narzekania na Lenina, zapytał: a wiesz ty kto to Lenin? Usłyszał odpowiedź: „Wiadomo przecież — żyd”.

Nizny Nowogród, gdzie odbywały się słynne jarmarki, jest jedną wielką kupą ruin. Na ulicach stoją szereg opustoszałych domów bez dachów, bez okien, bez drzwi, bez pieców, a pustymi ulicami przeciągają tłumy uciekających przed śmiercią głodową zdążających do dworca kolejowego w nadziei, że się mogą przecież wydobyć z bolszewickiego piekła. Plac przed

dworcem to jedna masa ludzi, przez których z trudem tylko przecisnąć się można. Drzwi do środka dworca zamknięte, a dla tych tłumów, wirujących gorączkowym ruchem w wyczekiwaniu wyjazdu, nie ma żadnego schronienia: pali ich słońce lub deszcz, przemaka do żywego ciała. Zrujnowali wszystko, ale nic nie zbudowali.

Dziś już wiadomo, że bolszewizm nie zdobył Rosję siłą: on tylko przez czas krótki otumaniał lud wiejski obietnicami ziemi i władzy i w przepść nędzy i obłudy rzucił ciemne jego masy. W Rosji obecnie jest władza bolszewicka, ale z bolszewizmu lud się wyleczył dawno.

W niżnym Nowogrodzie po raz pierwszy spotyka się uchodźców wracających do Polski i Litwy. Przerażający wprost widok nędzy. Jeśli tych nieszczęśliwych, rozrzuconych w guberniach głodowych, wcześniej stamtąd nie wycofają, można ich uważać za skazanych na pewną śmierć. Najlepszą pomocą, jaką Polska zdoła okazać Rosji, byłoby wywiezienie co najrychlej swoich uchodźców. W ten sposób uratowałyby swoich obywateli, a porcja ich żywności przypadłaby w udziale głodnym biedakom miejscowym.

W drodze od Moskwy do Mińska już coraz rzadziej słychać wyraz „towarzysz“, częściej mówią „bracie“ lub „obywatelu“.

Mińsk przepełniony uchodźcami, którzy wszelkimi sposobami starają się przedostać przez granicę. Zdażają do tego punktu przez tysiące wiorst. Jadą końmi, idą piechotą, jadą pod fałszywymi paszportami, jako urlopowani żołnierze, jako wysłańcy rządowi itp. Tu dopiero odbywają się próby przejścia granicy, co jest coraz trudniejsze, z powodu łańcucha strażniczego. Położenie uchodźców w Mińsku rozpaczliwe większość całymi tygodniami pod odkrytym niebem, odżywiani Bóg wie czem. Umierają tysiącami.

Tak zwane koszary sowieckie dla uchodźców — to wstrętne kloaki, gdzie wzbraniają się szukać przytuliska najwięksi nędzarze z pośród uciekających. Cała pomoc sowiektów ogranicza się do tego, że dzieciom do lat 12 dają tygodniowo funt chleba, dorośli nic nie otrzymują. Ażeby się przedostać przez granicę do Polski, trzeba całymi miesiącami wyczekiwać pozwolenia Komitetu ewakuacyjnego, obijając progi sowieckich dostojników. Nigdzie też chyba więcej jak tutaj nie spada przekleństw na głowy bolszewików, gdzie Polska zjawia się jako wybawicielka od męczarni. Głód panuje tu przerażający. Korzystają z tego żydzi, którzy za beczkę kupują resztki drogocennych rze-

czy i jakie ktoś zdołał jeszcze uratować z rozgromu.

Mińsk jest jakby giełdą Moskwy, tu ustanawiają się ceny za kosztowności, złoto i srebro, kupowane w Moskwie dla wywiezienia przez żydów do Polski, a raczej przez Polskę. Żydzi zastraszają uciekających lub powracających, że na granicy Polski odbywa się bardzo ostra rewizja i odbierają wszystko, to też w ten sposób za pół darmo kupują rzeczy, które bez przeszkody możnaby przewieźć do Polski. Nic dziwnego, że wobec tego wśród najniższych warstw ludności szerzy się antysemityzm. Żydzi przewidują, że zbliża się ku nim straszna burza, groźniejsza od bolszew. i nie mając sposobu odsunąć jej, uciekają do Polski. Największe pogromy spotykały żydów od bolszewików, teraz i ludność cała jest przeciwko nim.

Komu udało się nareszcie zdobyć miejsce w pociągu, idącym z Mińska na Baranowice do Polski, nie może się pozbyć głębokiego wzruszenia — uciekł z piekła! Po przejściu przez komorę celną, pociąg nareszcie rusza do Polski. Ludzie poczynają żegnać się. Inny kraj inny naród, inne życie — jest przed czem trwożyć się. Powoli wraca równowaga. Ścisnięty tłum opanowuje zdziwienie — ujrzeni żołnierzy polskich. Jak dzielnie wyglądają! Jak dobrze ubrani! — słysząc uwagi wśród ludzi. Długo tłumiona otwartość ogarnia wszystkich. Żal, że Trockiego i Lenina nie ma tu znami w wagonie! — Dowiedzieli by się, jak są głęboko znienawidzeni. — Są w Polsce wreszcie — dla nich ratunek, dla nas — ciężar, tyfus, cholera.

Wiadomości miejscowe

Koźmin. Wojna z żonami. Niedzielne przedstawienie, jak nas informują, będzie stanowiło pewnego rodzaju clou teatralnego jesiennego sezonu krotoszyńskiego Koła Miłośników Sceny. Na inaugurację sezonu wybrano doskonałą farsę Dubarry'ego p. t. Wojna z żonami, którą grają teatry pod drugą też nazwą „Rozkosze domowego ogniska“. Farsa ta łącząc w sobie prawdziwy francuski lekki dowcip z doskonałą pointą, da możliwość tutejszej publiczności spędzić bardzo przyjemnie niedzielny wieczór.

Rozkosze domowego ogniska oto drugi tytuł tej arcyzabawnej farsy, jaką w dniu jutrzejszym zabawi nas krotoszyńskie Koło Miłośników Sceny. Jak dowiedzieliśmy się, wesola ta rzecz będzie grana isticie farsowem tempie, toteż zwracamy uwagę na to publiczności, by sztukę słuchała uważnie, inaczej epizody

i epizodiki nie utworzą jednego obrazu wesołych kawałów otwartej i skrytej wojny z żonami.

A więc do widzenia na jutrzejszym wesołym wieczorze teatralnym w hotelu pana Grodzkiego.

Poprzednia sprzedaż biletów w składzie żelaza p. Podlewskiego.

Rozmaitości

Gołąb pocztowy ratuje lotnika. Od czasów przeszczenia Noego znana jest filantropijna rola gołębi w stosunku do rodu ludzkiego. Gołąb, ten miły ptaszek, służy ludziom bezpłatnie za listonosza, a w nagrodę bywa zjedzony. Niedawno taki gołąbek pocztowy uratował życie ludzkie w okolicznościach następujących:

Pewien lotnik unosząc się na hydroplanie nad morzem Śródziemnym, wskutek defektu motoru wpadł w morze. Czem prędzej wysłał w drogę gołębia, którego miał ze sobą. Zawiadomione przez pierzastego posłańca władze portowe wysłały natychmiast łódzie ratunkowe i zdołano lotnika oraz jego pasażerów wybawić z groźnej sytuacji.

Nieboszyk nago wraca do domu. Gazety niemieckie w Olsztynie (Mazury) ogłosiły, iż kupiec Kindler padł ofiarą mordu lub popełnił samobójstwo, gdyż znaleziono jego rzeczy nad brzegiem jeziora. Tymczasem K. przepłynął na drugą stronę, a znalezione rzeczy zabrano na policję i ogłoszono go nieboszykiem. „Nieboszykowi“ nie pozostało nic innego, jak tylko odczekać zmroku i nago do domu dotrzeć.

Poznań. (Ujście oszusta). Policja przyaresztowała niejakiego Znanieckiego z zawodu inżyniera, pochodzącego z powiatu ostrowskiego pod zarzutem licznych oszustw na szkodę rozmaitych osób. Między innymi ofiarę oszusta padł pewien kupiec z Warszawy, poszkodowany na sumę 19 milionów marek.

Teraz jest czas

sprzątnięte zboże zabezpieczyć!

Najkorzystniej uczynić to można w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniomu :-:-

Najlepiej Wam doradzi w tem agentura **W. Schwintowski**

zast. procesowy w Koźminie, Murna 24 Tel. 83

Wnioski bezpłatnie!

Kupujemy

w partjach wagonowych do natychmiastowej i późniejszej dostawy

Ziemniaki jadalne i fabryczne, Kapustę białą w głowach

i prosimy o złożenie piśmiennych ofert

Szymanowski i Pelec

Telefon 303

OSTRÓW (Pozn.)

Telefon 367

Wszelkie

druki

wykonuje jaknajszybciej

Zakład Graficzny

E. Kraszewski

Koźmin

Pocztówki

narodowe i inne

poleca w wielkim wyborze

Drukarnia i Księgarnia

Orędownika, w Koźminie

właśc.: **E. Kraszewski.**

Kupiecka szkoła przyw.

Preissa w Poznaniu ul. Franc.

Ratajczaka 29

Nowe kursy — kwartalne półroczne i roczne rozpoczynają się z początkiem każdego kwartału. Osobne lekcje każdego czasu. Prospekt na żądanie.

BANK SAMOPOMOC

Sp. z ogr. por.

w **KOŹMINIE**

konto bież. w Banku Kas Komunalnych w Poznaniu oraz poczt. Kasy Oszczędności w Poznaniu nr. 202342 przyjmujemy depozyty każdej ilości. Płacimy procent podług umowy. Załatwiamy wszelkie transakcje bankowe i przekazy wszelkiego rodzaju. Godziny biuro :-:- we od 8-mej do 1-szej i od 3-ciej do 6-tej. :-:-

Zapisujcie Orędownik

Bank Koźmiński Sp. z nieogr. odp. w Koźminie.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu

przyjmuje

Oszczędności

płaci procent według umowy i załatwia szybko i tanio — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości

Polecam

wszelkie towary kolonialne, delikatesy, wina, likiery, koniaki, cygara, papierosy, kawior, sardelki, kaparki, czekolady, cukierki i t. d. i t. d.

po najtańszych cenach

Kupuję każdą ilość kuropatw

Empfehle

Sämtliche Kolonialwaren, Delikatessen, Wein, Ciföre, Koniafs, Zigarren, Zigaretten, Kaviar, Sardellen, Kapern, Schokolade, Konfekts u. s. w. u. s. w.

zu billigsten Preisen

Kaufe jeden Posten Rebhühner

Stanisław Michalski, Koźmin

Rynek 14

Telefon 5